

Toespraak CDR bd Anne van Dijk

18 augustus 2017: een bijzondere dag want precies een eeuw geleden werd de MLD opgericht met als 1^e CDT LTZ Dirk Vreede. Hij zou niet verwonderd zijn dat ooit “zijn MLD” zou worden samengevoegd met wat toen de LVA heette en nu KLU. Wel verrast, dat dit zo’n 90 jaar zou duren! Vreede was een groot voorstander van een zelfstandige LVA als derde krijgsmachtdeel, wat hem door de marineleiding niet in dank werd afgenomen. De MLD werd als overkoepelende dienst na een aantal jaren onstuimige groei zelfs te groot en bedreigend gevonden voor de vloot en o.a. daarom opgesplitst in zelfstandige vliegekampen (Schellingwoude, De Mok, De Kooy en Veere) en een aantal escadrilles, waaruit in WO II in Engeland de squadrons 320 en 321 ontstonden: de eerste in de NL militaire luchtvaart!

Vreede was te visionair en de marine te behoudend. Ik ben een adept van Vreede en heb als laatste VOMLD gepleit voor integratie van de MLD in de KLU. Hoon was mijn deel, ik zou teveel met de luchtmacht omgaan (tja, al was ik op en top een marineman en o.a. cdt van een fregat geweest, ik was inderdaad in Soesterberg op de F-27 gebrevetteerd – overigens net als Vreede - en had bij 300 Sq leren helikoptervliegen en had er dus vrienden). Het resultaat is bekend: minister Kamp dwong toen zelf tot kiezen, maar door de inmiddels dramatisch voortschrijdende bezuinigingen wel ten koste van de Marpat!

Toch bestaat de MLD nog steeds, zij het nu als onderdeel van de KLU, met de Kooy als operationele hoofdbasis, een eigen vaandel, cultuur, groepsoudste en chef der equipage. En een schitterend nieuwe helikopter, state-of-the-art, een mini-MPA.

Dus toch een feestdag!

Maar **18 augustus , de verjaardag van de MLD** , is ook de dag bij uitstek waarop wij onze collega’s herdenken die ooit hun leven gaven of verloren. Dat brengt mij op de GR-MLD.

Slaan we in de GR de datum van 18 augustus op dan kunnen we lezen dat op die dag vijf MLD’ers omkwamen:

- Op 18 aug. 1941 de vierkoppige bemanning van de Hudson “Ockenburg” die niet terugkeerde van een oorlogspatrouille vanuit Engeland naar de Noorse kust. Offvl Langelaar, sgtvl Frowein, kptel. Uljee en stoker van der Hurk (de boordschutter) vonden een zeemansgraf. Sneuvelbereid? Ze gingen gewoon en deden hun riskante werk. Zouden wij die dapperheid ook kunnen opbrengen en onze angst kunnen wegslikken?
- Op 18 aug. 1945 overlijdt kplvgmkr Dikmans wegens de geleden ontberingen in een jappenkamp te Makassar op Celebes. De oorlog was ook in de Oost toen al ten einde, Japan had zich op 15 aug al overgegeven. Verder leven in herwonnen vrijheid was hem helaas niet vergund.

Dit zijn slechts 5 van de 623 namen in de GR-MLD (dank Ivan voor het natellen!). Btsm Blankers heeft de twijfelachtige eer het eerste slachtoffer te zijn in de MLD door in 1919 te crashen met een Spijker V-2 op De Kooy. De laatste slachtoffers vielen ruim 60 jaar later, met een Atlantic in 1981 waarbij sgtvl Vos, kplvgmkr Voorneman en marine-fotograaf Sittrop om het leven kwamen, en het jaar daarop dichten binnen een etmaal 2 Lynxen, waarbij LTZ Beenhakker, adj. Vlieger Schuurman en BWK Pippel omkwamen.

Uit deze voorbeelden valt op dat de slachtoffers niet allemaal lid van een vliegtuigbemanning waren. Kplvgmkr Dikman kwam om in een Jappenkamp, Sittrop was marinefotograaf en Beenhakker was het HOD van Hr.Ms. Zuiderkruis en vloog mee ter introductie. Maar ze horen er wel degelijk bij. Zo staan er ook een paar buitenlandse bemanningsleden in de GR die in WOII wegens tekorten waren ingedeeld in een MLD-bemanning. De criteria die zijn gesteld voor de GR-MLD zijn wat ruimer dan die voor het Gedenkteken Luchtvaardigen in Soesterberg (vlak naast het NMM) waarop alleen bemanningsleden van vliegtuigen van het KNIL, MLD of Luchtmacht staan vermeld.

De database van de GR-MLD is in 2010 wel gebruikt als bron voor de MLD-zuilen (onthuld door de toenmalige KTZ Polet), en ondanks al het onderzoek en bevindingen nadien is er slechts één fout ontdekt: aan het bestaan van een vermeldde persoon wordt inmiddels ernstig getwijfeld. Maar dat is in wezen een groot compliment voor alle onderzoekers uit de afgelopen decennia, op wiens werk de huidige custodians voortbouwen (te weten KLTZ Jos Rozenburg - vandaag niet aanwezig wegens zijn laatste operationele vlucht als cdt van een AWACS - KLTZ b.d. Ivan Krijns en ikzelf). Geschiedenis is immers nooit af, en zeker in de periode van “the fog of war” zijn nog een aantal witte plekken. We gaan dus stug door met ons speurwerk.

Een naam noemen van iemand die door een vergissing in de archieven is gekomen is vervelend, het vergeten van een naam is een drama voor betrokkene en zijn nabestaanden: alsof je nooit hebt bestaan en je naam nergens wordt genoemd: niet op een grafzerk/monument/plaquette of in de GR-MLD.

Om vooral dat laatste te voorkomen verscheen in 2003 de 1^e GR van de hand van Ivan Krijns, een verbeterde versie van “het blauwe boek” uit het hoofdgebouw (het zgn. Ereboek van de voor het Vaderland gevallen van de MLD 1940-1962 uit 1985 NIMH). Spoedig daarna toog genoemd driemanschap aan het werk om ook deze

versie te verbeteren, hetgeen resulteerde in de GR van 2009, die de basis vormde voor eerdergenoemd Gedenkteken Luchtvaardigen te Soesterberg en (op verzoek van de OGS) een tweetal plaquettes op het ereveld Kembang Kuning in Soerabaja. Met name het uitgebreide bronnenonderzoek in de afgelopen drie jaren voor het boek Een eeuw Marineluchtvaartdienst leverde weer een hoeveelheid aanvullende gegevens op die in de voorliggende versie zijn verwerkt.

Naar wij verwachten hoeft deze versie voorlopig geen wijzigingen meer te ondergaan (en wordt naar wij vurig hopen ook nooit meer langer), zodat het gerechtvaardigd leek om een ingebonden versie te laten vervaardigen, die langer meegaat dan een gelijmde versie.

Er zijn 3 exemplaren beschikbaar:

- Een voor de groepoudste MLD
- Een voor de Gedachtenishoek in de Traka
- en een reserve-exemplaar, waarvoor in overleg met Cdr Polet mogelijk een betere bestemming kan worden gevonden dan het te bewaren in een kast

De GR-MLD verdient een waardige plaats en ook regelmatige aandacht als eerbetoon aan onze omgekomen collega's en als reminder waarvoor de MLD en haar personeel staat als dat gevraagd wordt of wat het lot kan zijn.

Een ingedikte versie van de GR is dan ook als eerbetoon opgenomen als bijlage in het boek Een eeuw Marineluchtvaartdienst, waarin veel te lezen is over de achtergronden van vele ongevallen en gevechtsacties.

Ivan, mag ik jou verzoeken mij al mede-custodian te helpen met de onthulling van de nieuwe GR-MLD?

CDR G.A. Polet:

Goedemorgen MLD-ers

Vandaag bestaan we 100 jaar. We hebben ons echte feest zoals u weet nog even uitgesteld tot september. Bij het vieren van onze verjaardag, vieren we feest, herdenken we en is er ruimte om terug te kijken en de balans op te maken. We drinken straks een borrel en eten een goede rijsthap, maar hier tijdens dit moment gaat het vooral over herdenken.

Zoals ik in het voorwoord van het boek 100 jaar MLD, heb geschreven is de MLD geen organisatie (meer). Het is een groep mensen die verbonden is door gemeenschappelijke waarden, een gemeenschappelijke drive en herkenbaar gedrag. Dat gedrag is de feitelijk de spiegel van onze identiteit. Ons gedrag bewijst dat wij door dik en dun alles over hebben voor de goede zaak en voor elkaar. We gaan daarvoor desnoods door het vuur. We zijn bereid om tot het uiterste te gaan.

Voor 623 MLD-ers betekende die mentaliteit, dat zij de hoogste prijs hebben betaald. Het is essentieel dat wij hen gedenken. Niet alleen omdat ze dat meer dan waard zijn, maar ook als de ultieme erkenning dat zij onderdeel uitmaakten van onze groep met onze gemeenschappelijke waarden en norm.

Collega's die ons zijn ontvallen, bewijzen we eer. Dat doen we niet alleen, wanneer ze komen te overlijden. Dat blijven we doen. Soms in een gezamenlijk gekozen moment zoals we dat later zullen doen in september, soms op bijzondere locaties zoals op Soesterberg of recent in Wales Carew, waar een kleine deputatie van ons kransen heeft gelegd bij oorlogsgraven van omgekomen MLD-ers. Maar we doen dat ook in kleine kring met nabestaanden, zoals niet zo lang geleden hier in de traditiekamer.

Vroeger op Valkenburg en daarna op de Kooy herdenken we nog steeds dagelijks, door in de gedenkrol een blad om te slaan en de namen te lezen van hen die de hoogste prijs hadden betaald.

De gedenkrol speelt daarmee een belangrijke rol in het herinneren van de namen. Het grotere belang daaronder is dat we ons daardoor ook bewust blijven van onze gemeenschappelijke waarden en onze gezamenlijke identiteit.

Met het uitbrengen van deze nieuwe gedenkrol en het door mij in ontvangst nemen van twee exemplaren, hebben we niet slechts een veel betere versie voor in de kast. In de hal van gebouw Phoenix zullen we het nieuwe exemplaar naast het vaandel plaatsen dat daar ook een nieuwe plek zal krijgen. Voor iedereen zichtbaar, zullen we dagelijks de pagina's van dit nieuwe exemplaar blijven omslaan. Voor het tweede exemplaar zal ik een passende locatie proberen te vinden op Gilze-Rijen.

Na de Tweede Wereldoorlog, tussen 1945 en 1982 hebben wij nog 104 personen verloren en zijn 116 vliegtuigen en helikopters. Verloren gegaan Met steeds professioneler onderhoud, betere operationele procedures en het introduceren van geavanceerde simulatoren, hebben wij waarschijnlijk definitief de trend omgebogen en is het bedrijf veel veiliger geworden. Na 1982 hebben we geen dodelijke ongevallen meer gehad. Vooral het gebruik van simulatoren heeft ervoor gezorgd dat een aantal levensgevaarlijke situaties niet zijn

geëindigd in een catastrofe die in het verleden vrijwel zeker het leven van een aantal collega's had geëist. Laten we hopen dat we dit over 10 of 20 jaar nog steeds kunnen zeggen.

Ik rond af: we herdenken met een reden. We schrijven de namen van hen die ons zijn ontvallen op, om hen te eren, maar ook te onderstrepen dat zij uit ons nest zijn gevallen. Zij hadden onze identiteit.

Onze identiteit is bepaald door onze waarden en ons gedrag. Identiteit is bovendien de brug tussen verleden, heden en toekomst.

De identiteit van de MLD, maken we onder andere zichtbaar door traditionele symbolen te gebruiken.

Belangrijke symbolen zijn het vaandel, ons MLD-embleem, onze wings en ons uniform. We hebben recent een nieuwe manier toegevoegd om ons gedrag en onze identiteit nog scherper in beeld te brengen. De corporate story vertelt wie we waren, wie we zijn en wie we zullen zijn.

De omschrijving die we daarin wordt gebruikt, ging op voor hen die in de gedenkrol staan, maar ook voor u en mij. Het is niet bedoeld als een catechismus voor de MLD-er, maar wel een prachtige nieuw medium, die onze groep mensen zeer treffend beschrijft. Samen met ons vaandel en de gedenkrol hebben we daarmee een set hele krachtige beelden die kleur geven aan onze gezamenlijke historie en identiteit.

Ik dank de medewerkers van Traka in het algemeen, Jos Rozenburg Iwan Krijns en Anne in het bijzonder voor het initiatief de grote inspanningen en het fantastische resultaat.

Dank voor uw aandacht en ik nodig u graag uit voor een gezamenlijke toast en een fijne blauwe hap.

Wij zijn de Marineluchtvaartdienst. Specialisten boven zee in beschermen wat ons dierbaar is. De zee en het luchtruim daarboven zijn ons natuurlijke domein, daar voelen wij ons thuis. Als onderdeel van het Defensie Helikopter Commando voeren wij onze taken uit en ondersteunen wij onze collega's. Wij verkennen het onbekende en kijken over de horizon. Daarmee vergroten wij het blikveld van de Koninklijke Marine. Vanuit de lucht dragen wij bij aan maritieme veiligheid, boven, op en onder water. Wij zijn de specialisten in maritieme oorlogvoering en beschermen onze vloot tegen bedreigingen. Samen met de vloot en het Korps Mariniers strijden wij tegen piraterij, drugs- en mensensmokkel. Wij redden op zee en helpen in nood. Dat drijft ons. Gisteren en vandaag. Morgen en overmorgen. Wij zijn de Marineluchtvaartdienst. Operationele en technische professionals met durf. Onder operationele druk handelen wij vol zelfvertrouwen en met doorzettingsvermogen. Met kleine, zelfstandige eenheden presteren wij maximaal. Vaak onder bijzondere omstandigheden. Vol trots en met samenwerking hoog in ons vaandel doen wij ons werk. De Marineluchtvaartdienst. Al 100 jaar ogen, oren en tanden van de vloot.